

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 12CoP/9/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4415207211
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 03. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Renáta Pátrovičová
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2019:4415207211.7

Uznesenie

Krajský súd v Nitre v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Renáty Pátrovičovej a sudkýň JUDr. Sone Zmekovej a JUDr. Denisy Šaligovej, vo veci starostlivosti o maloletú I. J., nar. XX.XX.XXXX, v konaní zastúpenú kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Nové Zámky, dieťa rodičov: matka I. U., nar. 02.11.1976, bytom B., H. X, t.č. V., V. XX, v konaní zastúpená: Advokátska kancelária Consilior Iuris s.r.o. Bratislava, Radlinského 51, v mene ktorej koná advokát JUDr. Róbert Dupkala a otec F. J., nar. XX.XX.XXXX, bytom B., O. XX/A, v konaní zastúpený: Advokátska kancelária Timoranská & Štofková s.r.o., JUDr. Tatiana Timoranská, advokát, Nové Zámky, Podzámska 32, za účasti Okresnej prokuratúry Nové Zámky a za účasti Úradu komisára pre deti, o návrhu otca na nariadenie neodkladného opatrenia a o návrhu matky na nariadenie neodkladného opatrenia, o odvolaní matky proti uzneseniu Okresného súdu Nové Zámky zo dňa 18.decembra 2018 č.k. 7P/78/2015-1828, takto

rozhodol:

Odvolací súd uznesenie súdu prvej inštancie vo výroku III. p o t v r d z u j e a vo výrokoch I. a II. uznesenie z r u š u j e a vec vracia v rozsahu zrušenia súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Súd prvej inštancie uznesením zo dňa 18.decembra 2018 č.k. 7P/78/2015-1828 nariadil neodkladné opatrenie, v zmysle ktorého zmenil uznesenie Krajského súdu v Nitre č.k. 9CoP/8/2018-1462 zo dňa 12.03.2018 v časti o uložení výchovného opatrenia tak, že uložil rodičom a maloletej I. J. výchovné opatrenie - povinnosť podrobiť sa odbornému poradenstvu, ktoré bude realizované psychologičkou PhDr. Katarínou Šubovou na adrese jej pracoviska M. Flengera 326/4, Nové Zámky. Zároveň stanovil, že neodkladné opatrenie (predbežné) bude trvať do právoplatného rozhodnutia súdu vo veci úpravy práv a povinností rodičov voči maloletej, vedenej na Okresnom súde Nové Zámky pod č.k. 7P/78/2015. Návrh matky na nariadenie neodkladného opatrenia zamietol.

2. V odôvodnení uznesenia súd prvej inštancie uviedol, že v danej veci prebieha konanie o zmenu úpravy styku otca s maloletou I.. Matka sa podaným návrhom zo dňa 02.04.2015 domáha zmeny úpravy výkonu rodičovských práv a povinností k maloletej I. tak, aby otec bol oprávnený stretávať sa s maloletou každý nepárny týždeň v sobotu od 09.00 hodiny do 18.00 hodiny za jej prítomnosti s tým, že si maloletú prevezme v mieste jej pobytu v V., na ulici V. XX a ďalej, aby bol oprávnený stretnúť sa s maloletou počas veľkonočných sviatkov v každom nepárnom roku na Veľkonočnú nedeľu od 09.00 hodiny do 18.00 hodiny, každý rok počas vianočných sviatkov 25.12. od 09.00 hodiny do 18.00 hodiny. Zároveň matka žiadala nariadiť predbežné opatrenie tak, aby otec bol oprávnený stretávať sa s maloletou každý nepárny týždeň v sobotu od 09.00 hodiny do 18.00 hodiny za jej prítomnosti s tým, že si otec maloletú prevezme v mieste pobytu matky v V., na ulici V. XX. O tomto návrhu matky bolo rozhodnuté uznesením Okresného súdu Nové Zámky č.k. 7P/78/2015-100 zo dňa 05.06.2015, ktorým bolo nariadené predbežné opatrenie, v zmysle ktorého bol upravený styk otca s maloletou I. tak, že otec je oprávnený stykať sa s maloletou v mieste jej bydliska v V. každý nepárny týždeň v sobotu od 09.00 hodiny do 18.00 hodiny, na Veľkonočnú

nedeľu od 09.00 hodiny do 18.00 hodiny a cez vianočné sviatky 25. 12. od 09.00 hodiny do 18.00 hodiny, a to vo všetkých prípadoch za prítomnosti matky s tým, že toto predbežné opatrenie bude trvať do právoplatného rozhodnutia súdu vo veci úpravy práv a povinností rodičov voči maloletej Zare, vedenej na Okresnom súde Nové Zámky pod č.k. 7P/78/2015. Toto uznesenie bolo potvrdené uznesením Krajského súdu v Nitre č.k. 8CoP/47/2015-215 zo dňa 07.10.2015 a právoplatnosť nadobudlo dňa 03.11.2015.

3. Otec podaným návrhom zo dňa 26.06.2017 žiadal, aby bolo nariadené neodkladné opatrenie, a to tak, aby sa mohol stretávať s maloletou každý nepárny týždeň v sobotu od 09.00 hodiny do 18.00 hodiny, na Veľkonočnú nedeľu od 09.00 hodiny do 18.00 hodiny a cez vianočné sviatky 25.12. od 09.00 hodiny do 18.00 hodiny bez prítomnosti matky, za prítomnosti pracovníka akreditovaného subjektu Familiam o. z., so sídlom Prešov, čím by došlo k zrušeniu uznesenia súdu prvej inštancie č.k. 7P/78/2015-100 zo dňa 05.06.2015, ktorým bolo nariadené doterajšie predbežné opatrenie. O tomto návrhu otca bolo rozhodnuté uznesením Okresného súdu Nové Zámky č.k. 7P/78/2015-1069 zo dňa 20.07.2017. V priebehu odvolacieho konania otec alternatívne navrhol styk v rovnakom rozsahu bez prítomnosti matky, za prítomnosti pracovníka Výskumného ústavu detskej psychológie a patopsychológie, pričom neskôr ho upresnil tak, že by sa uskutočňoval bez prítomnosti matky, za prítomnosti pracovníka Výskumného ústavu detskej psychológie a patopsychológie v termínoch a na miestach stanovených Výskumným ústavom detskej psychológie a patopsychológie. Uznesením Okresného súdu Nové Zámky č.k. 7P/78/2015-1069 zo dňa 20.07.2017 súd návrh otca zamietol s tým odôvodnením, že maloletá je riadne zastúpená nestranným a nezávislým zástupcom, ktorým je kolízny opatrovník a ktorý chráni práva a oprávnené záujmy maloletej z hľadiska jej priaznivého vývinu a tiež je schopný z titulu svojej odbornosti adekvátne chrániť záujmy maloletého dieťaťa v tomto konaní a za týmto účelom disponuje širokým spektrom nástrojov.

4. Ďalej súd prvej inštancie uviedol, že otec podaným návrhom zo dňa 19.06.2017 žiadal, aby súd uložil neodkladným opatrením matke povinnosť pravidelne každý piatok v nepárny kalendárny týždeň písomne na emailovú adresu otca maros@mrsound.sk informovať otca o zdravotnom stave maloletej I., o jej aktivitách v materskej škole, o jej účasti na výletoch, podujatiach, vystúpeniach a súťažiach v materskej škole, o jej záujmoch a aktivitách mimo materskej školy, o jej osobitných potrebách, ako aj o ďalších podstatných alebo mimoriadnych veciach týkajúcich sa maloletej. Ďalej žiadal, aby matka bola povinná vopred v dostatočnom predstihu písomne na emailovú adresu otca maros@mrsound.sk informovať otca o plánovaných lekárskech kontrolách a vyšetreniach maloletej s uvedením dátumu, času, miesta, mena lekára a jeho špecializácie, o jej pobyte dlhšom ako tri dni mimo miesta jej obvyklého pobytu v V., ako aj o jej vycestovaní do zahraničia s uvedením miesta, termínu a dĺžky tohto pobytu alebo vycestovania, o nakladaní s jej majetkom, o mieste, dátume a čase jej mimoriadnych aktivít v materskej škole, ale aj mimo nej, ako aj o ďalších podstatných alebo mimoriadnych veciach týkajúcich sa maloletej. Taktiež žiadal, aby matka bola povinná bezodkladne písomne na emailovú adresu otca maros@mrsound.sk informovať otca o zmene zdravotného stavu maloletej, o jej úrazoch a stavoch vyžadujúcich neodkladný lekársky zásah alebo hospitalizáciu, o absolvovaných lekárskech kontrolách a vyšetreniach maloletej, ako aj o ďalších podstatných alebo mimoriadnych veciach týkajúcich sa maloletej. Ďalej zasielať mu na emailovú adresu otca maros@mrsound.sk kópie diplomov, osvedčení a ocenení získaných maloletou v materskej škole, ako aj mimo nej, a to najneskôr do 7 dní odo dňa ich získania maloletou. O tomto návrhu otca bolo rozhodnuté uznesením Okresného súdu Nové Zámky č. k. 7P/78/2015-1161 zo dňa 25.08.2017 tak, že súd ho zamietol, pretože otec maloletej neosvedčil potrebu nariadenia neodkladného opatrenia.

5. Proti uzneseniu Okresného súdu Nové Zámky č.k. 7P/78/2015-1069 zo dňa 20.07.2017 a proti uzneseniu Okresného súdu Nové Zámky č.k. 7P/78/2015-1161 zo dňa 25.08.2017 podal odvolania otec. Krajský súd v Nitre ako súd odvolací uznesením č.k. 9CoP/42/2017-1268 zo dňa 09.11.2017 rozhodol tak, že napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie zo dňa č.k. 7P/78/2015-1069 zo dňa 20.07.2017 zrušil a vec mu vracia na ďalšie konanie a nové rozhodnutie a napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie zo dňa č.k. 7P/78/2015-1161 zo dňa 25.08.2017 zmenil tak, že nariadil neodkladné opatrenie, v zmysle ktorého matka je povinná pravidelne každý piatok v nepárny kalendárny týždeň písomne na emailovú adresu otca maros@mrsound.sk informovať otca o zdravotnom stave maloletej I. a o tom, či sa maloletá I. môže nasledujúci deň styku s otcom zúčastniť a uložil otcovi povinnosť každý piatok v nepárny kalendárny týždeň písomne na emailovú adresu matky zuzska.g@gmail.com informovať matku o tom, či sa styku s maloletou I. nasledujúci deň zúčastní.

6. Pokiaľ ide o návrh otca zo dňa 26.06.2017, ktorým žiadal, aby bolo nariadené neodkladné opatrenie, a to tak, aby sa mohol stretávať s maloletou každý nepárny týždeň v sobotu od 09.00 hodiny do 18.00 hodiny, na Veľkonočnú nedeľu od 09.00 hodiny do 18.00 hodiny a cez vianočné sviatky 25.12. od 09.00 hodiny do 18.00 hodiny bez prítomnosti matky, za prítomnosti pracovníka akreditovaného subjektu Familiam o. z., so sídlom Prešov, odvolací súd dospel k záveru, že vhodnou úpravou styku otca s maloletou I. na základe neodkladného opatrenia až do rozhodnutia vo veci samej, po vykonanom znaleckom dokazovaní by bolo nariadenie styku otca s maloletou I. za prítomnosti matky, avšak za asistencie subjektu, ktorý by bol ochotný sa takéhoto styku zúčastňovať, ale predovšetkým by bolo nutné, aby išlo o odborne zdatnú osobu, ktorá by vedela pri nevhodnej komunikácii rodičov, prípadne pri prípadnom konflikte rodičov pri styku do ich komunikácie zasiahnuť a bola by na takýto zásah oprávnená. Nešlo by teda o pozorovanie priebehu styku otca s maloletou I. bez možnosti do zásahu komunikácie, ale o osobu, ktorá by sa aktívne zúčastňovala styku tým, že by komunikáciu rodičov usmerňovala, aby sa styk mohol realizovať v pokojnej atmosfére.

7. V rámci intencií uznesenia Krajského súdu v Nitre č.k. 9CoP/42/2017-1268 zo dňa 09.11.2017, na základe výzvy súdu prvej inštancie otec predložil prehlásenie PhDr. Kataríny Šubovej, Nové Zámky, M. Flengera 7 zo dňa 07.12.2017, že poskytne asistovanie styku maloletej I. s otcom za prítomnosti matky na podnet otca pre potreby Okresného súdu Nové Zámky s podmienkami jej práce, a to príprava matky na podporu kontaktu maloletej s otcom - tzn. minimálne tri stretnutia s matkou bez dieťaťa a otca s cieľom práce - dopracovať sa k matkinej predstave a návrhu na stretnutie otca a dcéry. Z uvedenej správy PhDr. Kataríny Šubovej vyplýva, že príprava maloletej na stretnutie s otcom znamená minimálne tri sedenia s matkou a maloletou s cieľom práce - poznať predstavu maloletej o stretnutí s otcom za podpory matky. Ďalej by išlo o prípravu oboch rodičov na stretnutie otca s maloletou, a to najmenej tri stretnutia s otcom a matkou bez maloletej s cieľom poznať vzájomné predstavy o stretnutí otca s dcérou a návrhy oboch rodičov na podporu vzťahu otca a maloletej. Ďalej zo správy vyplýva, že samotné stretnutie otca s maloletou za prítomnosti matky znamená najmenej tri sedenia s otcom, matkou a maloletou s cieľom vzájomného spoznania predstavy o spoločnom programe otca s dcérou a návrhy všetkých na zlepšenie vzťahu otca s dcérou. PhDr. Katarína Šubová navrhla sedenia v jej pracovni v Nových Zámkoch na ulici M. Flengera 4, týždenne jedenkrát v trvaní jednej hodiny, pričom cena jednej hodinovej konzultácie je 20 eur. Termín stretnutia odporučila určiť dohodou účastníkov.

8. Ďalej otec predložil stanovisko Familiam, o.z., že dokáže zabezpečiť odborný personál, ktorý by sa mohol zúčastňovať styku otca s maloletou za prítomnosti matky a takýto odborník by v prípade potreby dokázal rodičov usmerňovať v žiaducej komunikácii, resp. dokázal eliminovať nevhodnú komunikáciu alebo konflikty medzi rodičmi a zabezpečiť tak priebeh styku v pokojnej atmosfére. Z uvedeného stanoviska vyplýva, že stretnutie by sa realizovalo maximálne 90 minút vo frekvencii jedenkrát týždenne po dobu, ktorá sa vopred dohodne, resp. po dobu, ktorá bude potrebná, pričom stretnutia by prebiehali v bežnom pracovnom čase organizácie po dohode s rodičmi maloletého dieťaťa v mieste obvyklého pobytu dieťaťa.

9. Súd prvej inštancie konštatoval, že uznesením Okresného súdu Nové Zámky č.k. 7P/78/2015-1348 zo dňa 15.12.2017 bol zamietnutý návrh otca na nariadenie neodkladného opatrenia, aby bol upravený jeho styk s maloletou ako asistovaný styk. Proti uvedenému uzneseniu podal odvolanie otec z dôvodu nesprávneho rozhodnutia vo veci. Krajský súd v Nitre ako odvolací súd dospel k záveru, že napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie je potrebné potvrdiť. Zároveň v zmysle § 37 odsek 2 Zákona o rodine nariadil výchovné opatrenie tak, že uložil rodičom a maloletej I. výchovné opatrenie - povinnosť podrobiť sa odbornému poradenstvu formou mediácie prostredníctvom Rady pre práva dieťaťa, so sídlom Trnava, Spartakovská 3, do právoplatného skončenia veci samej.

10. Návrhom podaným dňa 12.11.2018 sa otec prostredníctvom svojej právnej zástupkyne domáhal nariadenia neodkladného opatrenia, a to uloženia výchovného opatrenia rodičom maloletej I. podrobiť sa inému odbornému poradenstvu, ktoré bude realizované psychologičkou PhDr. Katarínou Šubovou na adrese jej pracoviska M. Flengera 326/4, Nové Zámky a matke bolo uložené priviesť maloletú na každé dohodnuté stretnutie. Svoj návrh odôvodnil tým, že i keď vo veci bolo vykonané znalecké dokazovanie, zo znaleckého posudku nevyplýva v podstate žiaden návrh na jeho stretávanie sa s maloletou a je aj toho názoru, že doposiaľ nikto s kompetentných osôb, teda ani znalkyňa ani orgán sociálnoprávnej ochrany detí neodporoval správanie sa maloletej v prítomnosti otca a bez prítomnosti matky, a teda všetky závery o odmietaní otca sú v skutočnosti závermi o tom, že maloletá kopíruje odmietavé správanie sa

matky. Ďalej uviedol, že tento jeho návrh priamo súvisí so závermi znaleckého dokazovania a jeho závery nie sú také, že by boli prínosom pre rozhodnutie vo veci samej. Matka okrem formálneho (občasného) stretnutia otca s maloletou neurobí nič pre to, aby sa maloletá mohla skutočne s otcom realizovať a je z nich zrejmé, že za prítomnosti matky nebude vedieť maloletá s otcom prežívať žiadne aktivity a zážitky, ktoré by bežne otec s dcérou mohli zdieľať a bez intervencie vo vzťahu k matke nie je perspektíva k ozdraveniu vzťahov otca s maloletou. Poukázal na to, že prítomnosť matky pri stretávaní sa s otcom je až na výnimočné prípady kontraproduktívnym riešením, pokiaľ sú zlé vzťahy medzi rodičmi. Keďže matka mediáciu odmietla, navrhol, aby súd nariadil výchovné opatrenie, a to podrobiť sa inému odbornému poradenstvu podľa § 37 odsek 2 písmeno d) Zákona o rodine s tým, že by sa jeho stretávanie s maloletou uskutočňovalo u psychologičky PhDr. Šubovej.

11. Matka sa návrhom podaným dňa 03.12.2018 na nariadenie neodkladného opatrenia prostredníctvom svojho právneho zástupcu domáha, aby bol zakázaný styk otca s maloletou Žarou, pričom poukázala na znalecký posudok znalkyne Mgr. Lenky Lipanovej a diagnostické závery podané znalkyňou MUDr. Ivicou Mitříkovou - Kmečovou, z ktorého vyplýva, že psychiatrickým vyšetrením matky neboli zistené žiadne prejavy duševnej poruchy alebo choroby ani u otca, ale z diagnostického záveru vyplýva, že otec trpí zmiešanou poruchou osobnosti. Poukázala na vyjadrenie komisárky pre deti, že aktuálne stretnutia medzi rodičmi maloletú výrazne traumatizujú a neschopnosť rodičov odstrániť nežiaduce vplyvy pri ich komunikácii sa výrazne negatívne podpisuje pod zdravý vývin maloletej. Ďalej v návrhu uviedla, že vychádzajúc z obsahu znaleckého posudku a z reakcií na jeho obsah je toho názoru, že bez ohľadu na kvalitu vzťahu medzi rodičmi dieťaťa je to práve správanie sa otca voči maloletej, ktoré spôsobilo dnešný stav. Z obsahu znaleckého posudku nevyplýva, že by matka dieťa voči otcovi negatívne ovplyvňovala, ale v pozadí prítomný konflikt medzi rodičmi dieťaťa ovplyvňuje diskomfortnú atmosféru vzťahov. Ďalej uviedla, že otcova spôsobilosť samostatne vychovávať dieťa je na emočne menej zrelej úrovni. Na mnohé situácie reaguje cez optiku svojich potrieb a nárokov, než normálnej rodičovskej empatie a potrieb maloletej. Taktiež sú u neho prítomné prejavy vzťahovačnosti, manipulatívne a účelové riešenia problémov. Otec má snahu navonok sa prezentovať v sociálne žiaducom svetle. Poukázala na zistenú zmiešanú poruchu osobnosti otca, ktorú nemožno odstrániť, ale jej prejavy možno ovplyvňovať, pokiaľ otec nepresvedčí o svojej spôsobilosti riadne dieťa vychovávať a nevystavovať ho negatívnym zážitkom, ktorých bolo svedkom doteraz, nemôže byť styk s otcom maloletej na prospech, preto žiadala, aby súd nariadil neodkladné opatrenie, ktorým zakáže styk otca s maloletou.

12. Súd prvej inštancie uviedol, že v danej veci medzičasom prebehlo znalecké dokazovanie znalkyňou z odboru klinická psychológia detí a klinická psychológia dospelých Mgr. Lenkou Lipanovou, ktorá vo svojom znaleckom posudku č. 7/2018 uviedla, že citový vzťah maloletej k otcovi je síce vybudovaný, ale je problematický, aktuálne je výrazne odmietavý, avšak maloletá v minulosti mala k otcovi vcelku otvorený vzťah. Bola na neho detsky zvedavá, aj na program, ktorý vymyslel, prijímala ho ako osobu, nevyučovala ho zo svojej prítomnosti, nechala sa vyprovokovať k úsmevom, hre, blízkemu kontaktu s otcom, ale pravdepodobne v kontexte celého sporu rodičov, ale najmä v kontexte samotnej kvality stretnutí dochádzalo postupne k istej nekompatibilite komunikácie, potrieb, odcudzovaniu, emočnému zmätku, neprehľbovaniu vzťahu až k zmene postoja maloletej do súčasného postoja. Maloletá dlhodobejšie nežila s otcom v prirodzenom vzťahovom ovzduší a cez krátkodobé a často emočne napäté styky nebolo možné, aby sa v nej aktivovali hlbšie city k otcovi. Pokiaľ ide o vzťah otca k maloletej, otec deklaruje eminentný záujem o dcéru. V jeho postupoch je však niekoľko paradoxov. Zo znaleckého posudku ďalej vyplýva, že otec sa snaží vzdelávať, radí sa s odborníkmi, aby dcére rozumel. Súčasne sa však javí ako odolný, selektívny, nepozorný voči spätným väzbám, ktorých sa dožaduje, akonáhle s nimi vnútorne nesúhlasí, čo sa prakticky deje vždy, ak protistrana má iný názor ako on. Správanie maloletej k otcovi bez prítomnosti matky nebolo možné odsledovať pre masívny odpor dieťaťa, ktoré bolo spôsobilé spolupracovať len v prítomnosti matky. Správanie maloletej k otcovi v prítomnosti matky bolo úzkostne odmietavé s pohotovosťou k plaču a výraznejším emóciám. Pokiaľ ide o citový vzťah maloletej k matke je silný, bazálny a bezpečný. Dieťa má rado mamu, dôveruje jej, sleduje pozorne jej reflexie, a to najmä na zložitejšie situácie a zrkadlí ju. Pokiaľ ide o osobnostnú a povahovú štruktúru maloletej, je detská, prispôsobivá, výrazne senzitívna a javí sa emocionálne preťažená otázkami okolo rodičov. Ďalej zo znaleckého posudku vyplýva, že otec, pokiaľ ide o predpoklady a spôsobilosť samostatne vychovávať maloleté dieťa, je po komplexnom psychologickom a psychiatrickom vyšetrení hodnotený na emočne menej zrelej úrovni, na mnohé situácie reaguje najmä cez optiku svojich potrieb a nárokov, než normálnej rodičovskej empatie a potrieb maloletej. Osobnostná štruktúra matky je bez znakov nevyrovnanosti, ide o dominantnejšiu spoločenskú a emotívnu osobnosť, ktorá je primerane sociálne

rozvinutá a spôsobilá samostatne vychovávať maloleté dieťa. Ďalej znalkyňa uviedla, že pokiaľ ide o styk otca s maloletou, na tak radikálny zásah akým je zákaz styku musí byť závažný psychologický dôvod, otec netrpí duševným ochorením, i keď bola u neho diagnostikovaná zmiešaná porucha osobnosti s celkovým problematickým správaním voči maloletej a voči jej matke. Znalkyňa v čase vyšetrenia nezistila žiadne negatívne ovplyvňovanie maloletej zo strany niektorého z rodičov, matka v styku maloletej s otcom nebráni, dieťa je na stretnutia pripravené a akceptuje ich. Nebolo tiež zistené žiadne narušenie vývinu dieťaťa smerom k duševnej poruche ani obraz týraného dieťaťa v pravom slova zmysle. Maloletá je však emočne touto situáciou výrazne stresovaná a neustále sa opakujúce situácie, v ktorých je len málo emočných benefitov pre ňu, ako dieťa, môžu vytvárať negatívne následky v jej psychike. Zo záverov uvedeného znaleckého posudku vyplýva, že vzťahy medzi rodičmi sú negatívne, atmosféra medzi rodičmi na stretnutiach je veľmi stresujúca pre všetkých zúčastnených. Znalkyňa vo svojom posudku uviedla, že až keď rodičia si upravia vzájomné vzťahy je možné vyjadrovať sa ku konkrétnej frekvencii stretávania sa maloletej s otcom tak, aby plnila najlepší záujem dieťaťa.

13. Súd prvej inštancie vec právne posúdil podľa § 2 ods. 1, § 395 ods. 1, § 360 ods. 1, § 361, článku 1 Civilného mimosporového poriadku, § 324 ods. 1, § 325 ods. 2, § 328 ods. 1, § 329 ods. 1, 2, § 331 ods. 1 Civilného sporového poriadku

14. Na základe uvedených skutočností a právneho posúdenia, najmä vzhľadom na vykonané znalecké dokazovanie, súd prvej inštancie dospel k záveru, že je potrebné, aby sa citové vzťahy medzi maloletou a otcom rozvíjali, keďže tieto vzťahy, ako to aj zo znaleckého posudku vyplýva, boli v minulosti pozitívne, maloletá otca nevylučovala zo svojej prítomnosti, pričom celkové správanie maloletej v súčasnej dobe je odrazom konfliktu rodičov a kvality ich stretnutí, nekompatibility v komunikácii, čo prispelo k odcudzeniu maloletej od svojho otca až do jej súčasného postoja k nemu. Vzhľadom na závery znaleckého posudku nariadil maloletej a rodičom výchovné opatrenie - povinnosť podrobiť sa odbornému poradenstvu, ktoré bude realizované psychologičkou PhDr. Katarínou Šubovou na adrese jej pracoviska M. Flengera 326/4, Nové Zámky, ktorá s tým vyjadrila súhlas, aby si rodičia upravili vzájomné vzťahy a mohol sa styk otca s dieťaťom uskutočňovať v atmosfére, ktorá nebude pre dieťa stresujúca a diskomfortná, keďže doterajšie výchovné opatrenie sa minulo účelu.

15. Pokiaľ ide o návrh matky na zákaz styku otca s maloletou, súd prvej inštancie ho ako nedôvodný zamietol, keďže nebol zistený žiaden patologický vplyv otca na dieťa (uvedená skutočnosť vyplýva aj z bodu osem znaleckého posudku, v ktorom sa konštatuje, že nebolo zistené žiadne narušenie vývinu dieťaťa smerom k duševnej poruche, ani obraz týraného dieťaťa v pravom slova zmysle).

16. Záverom súd prvej inštancie konštatoval, že obaja rodičia podali riadne návrhy na začatie konania, vo veci samej bude vykonané ďalšie dokazovanie (výsluchom znalkyne), je už nariadený aj termín pojednávania a ďalším dokazovaním sa budú skúmať všetky rozhodujúce skutočnosti pre zmenu úpravy práv a povinností rodičov k maloletej. Samotné nariadenie neodkladného opatrenia má zabezpečiť iba dočasnú úpravu pomerov medzi účastníkmi konania, ktorá bude vystriedaná trvalou úpravou pomerov, a to až dňom rozhodnutia vo veci samej.

17. Proti uvedenému uzneseniu podala odvolanie matka, žiadala uznesenie zmeniť tak, že jej návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia súd vyhovie a návrh otca na vydanie neodkladného opatrenia zamietne. Uviedla, že podľa jej názoru nie je ničím odôvodnené, aby sa výchovnému opatreniu podrobila ona a maloletá, správne by bolo, ak by bola taká povinnosť uložená iba otcovi. Z výroku napadnutého uznesenia sa nedá zistiť čo sa má nariadeným neodkladným opatrením dosiahnuť a ako má byť zamerané. Z tohto pohľadu je nevykonateľné. Ani z odôvodnenia nevyplýva ako a prečo sa má výchovného opatrenia zúčastňovať dieťa a ako má byť voči nemu vedené. Podľa jej názoru nie sú dané žiadne zákonné dôvody v zmysle § 37 Zákona o rodine, aby bolo dieťaťu výchovné opatrenie nariadené, pretože jeho správanie nevykazuje žiadne poruchy, ktoré by bolo možné výchovným opatrením napraviť. Z odôvodnenia uznesenia nevyplýva ani to, prečo súd vyhovel návrhu otca, aby poradenstvo poskytovala otcom označená psychologička PhDr. Šubová. Vzhľadom na to, že sa jedná o platenú službu, ona považuje nariadenie výchovného opatrenia voči nej nielen za nedôvodné, ale aj finančne znevýhodňujúce. Navyše podľa ust. 12a písm. d/ zák. č. 600/2003 Z.z. v prípade, ak je nezaopatrenému dieťaťu alebo jeho rodičovi uložené výchovné opatrenie, platiteľ rozhodne o určení osobitného príjemcu prídavku a príplatku k prídavku. V danom prípade tak rozhodol ÚPSVaR Nové Zámky rozhodnutím č. NZ3/SVAR/SOC/2018/46192-19. Ďalej uviedla, že zo spisu vyplýva, že práve nevhodné správanie sa

otca k maloletej a jej matke je príčinou problémov v styku s dieťaťom. Osobnostné nastavenie otca trpiaceho zmiešanou poruchou osobnosti a prejavy tejto poruchy smerom k okoliu sú tým dôvodom, pre ktorý dieťa odmieta stretávať sa s otcom, je preto nanajvýš potrebné, aby otec, ktorý evidentne nemá záujem sa s dcérou stretávať a podieľať sa na jej výchove, svoje postoje zmenil, pokiaľ je to možné. Práve preto by malo byť výchovné opatrenie nariadené jemu. Ona si je vedomá potreby výchovného spolupôsobenia otca pre zdravý vývoj dieťaťa, ale za situácie, kedy otec vytvára nekomfortné podmienky pre dieťa pri styku, je potrebné, aby sa zmenili stanoviská otca a potom je možná normálna komunikácia medzi rodičmi. K podaniu návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia na zákaz styku ju viedlo práve to, že pokiaľ otec nezmení svoje postoje a správanie sa voči maloletej, styk dieťaťa s ním bude pre maloletú stresujúci a bude viesť len k ďalšiemu odcudzovaniu dieťaťa. Odôvodnenie súdu považuje za formalistické a neúplné, pričom sa súd nezaoberal žiadnymi inými jej argumentami a v tejto časti pri rozhodovaní nevzal do úvahy obsah spisu, hlavne obsah znaleckého posudku a z týchto vykonaných dôkazov nevyvodil správne právne závery.

18. K odvolaniu matky sa písomne vyjadril otec, žiadal uznesenie súdu prvej inštancie potvrdiť. Uviedol, že matka neprejavila žiadnu skutočnú a úprimnú snahu napraviť vzťahy medzi maloletou a otcom, naopak svojim formálnym prístupom a pasivitou doposiaľ deklarovala len to, že nemá záujem na tom, aby sa vzťahy medzi maloletou a otcom napravili, je potom namieste, že otec je ochotný vyskúšať akékoľvek pre maloletú prijateľné opatrenie, ktoré malo do budúcnosti viesť k náprave vzťahov. Vo vzťahu k maloletej považuje prístup matky za nezodpovedný a vyslovene jej záujmom škodiaci, keď matka sa bráni akejkoľvek intervencii a pomoci, ktorá by mohla viesť k zblíženiu maloletej s otcom. Rodič, ktorý nevychováva svoje dieťa tak, aby dokázal zabezpečiť participovanie aj druhého rodiča na výchove dieťaťa, nevedie dieťa k tomu, že si má vážiť aj druhého rodiča, nemôže byť považovaný za dobrého rodiča, konajúceho v záujme dieťaťa. Nariadené neodkladné opatrenie nemôže maloletej poškodiť, vzťahy vo forme ako sú aktuálne nastavené sa už zhoršiť nemôžu, môžu sa však zlepšiť. Je na mieste pokúsiť sa o obnovenie kontaktu maloletej s otcom. Ďalej uviedol, že matka na finančnú záťaž poukazuje bez toho, aby mala vedomosť aké budú náklady a kto ich bude znášať.

19. K odvolaniu matky sa písomne vyjadril aj kolízny opatrovník, ktorý uviedol, že súd prvej inštancie mal osvedčené základné skutočnosti, ktoré odôvodňovali prijať záver, že v čase rozhodovania súdu je v záujme dieťaťa nariadiť neodkladné opatrenie vo veci uloženia výchovného opatrenia - povinnosť podrobiť sa odbornému poradenstvu rodičom a maloletej. Poukázal na to, že v súčasnosti je styk otca s maloletou upravený za prítomnosti matky, preto je nutné, aby psychológ pracoval nielen s rodičmi, ale aj s maloletou. Znalec v znaleckom posudku poukazuje na potrebu korekcie vzťahov medzi rodičmi, preto je potrebné, aby popri korekcii vzťahov medzi rodičmi psychológ zameral svoju pozornosť aj na posilnenie vzťahovej väzby rodič - otec a dieťa.

20. K odvolaniu matky sa písomne vyjadrila Komisárka pre deti tak, že napadnuté rozhodnutie považuje za zákonné a vecne správne. Prvoradým hľadiskom pri rozhodovaní súdu bol najlepší záujem dieťaťa. Nariadením výchovného opatrenia môže dôjsť k revitalizácii vzťahov medzi otcom a dcérou. Obaja rodičia by si mali uvedomiť, že svojim postojom a konaním v prvom rade ubližujú dcére. Maloletá veľmi reálne vníma konflikt medzi rodičmi, práve preto je nevyhnutná intervencia odborníkov. Je evidentné, že maloletá stretávanie s otcom nezvláda a sú pre ňu veľkou psychickou záťažou, treba si však uvedomiť, že podiel na takomto stave majú obaja rodičia. Nevôľa pri ich vzájomnej komunikácii je až zarážajúca. Dieťa má právo na dôstojné stretávanie sa s rodičom, ktorému nie je zverené.

21. Okresná prokurátorka OP Nové Zámky vo vyjadrení uviedla, že zo znaleckého posudku Mgr. Lipanovej vyplýva, že pre maloleté dieťa dôležité vzťahové väzby sú formované záťažovo pre kvalitu jeho kontaktu s otcom, ako i pre pretrvávajúci konfliktný vzťah rodičov, ktorý maloleté dieťa vníma. Je zrejmé, že zmena v danom procese vývoja vzťahových väzieb maloletej vyžaduje úpravu vzťahu primárne rodičov, ktorú ako zo znaleckého posudku a ďalších dôkazov vyplýva, nezvládajú. Znalkyňa u otca diagnostikovala zmiešanú poruchu osobnosti s problematickým správaním voči maloletej a jej matke. Napriek tomu, že za nevhodné označila spôsoby realizácie rodičovských práv otcom maloletej, nevyhlásila možnosť jeho stretávania s maloletou, v prípade ktorého zo znaleckého posudku vyplýva nevyhnutná potreba prítomnosti matky a súčasne korekcia v správaní sa strane rodičov. Dosiachnutie tejto korekcie vyžaduje odborný zásah, predpokladom realizácie ktorého je podrobenie sa súdom uloženému opatreniu tak rodičmi ako aj maloletou. Navrhla rozsudok potvrdiť.

22. Krajský súd v Nitre ako odvolací súd (§ 34 CSP a § 2 ods. 1 CMP) bez viazanosti rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 65, § 66 CMP) prejednal odvolanie matky bez nariadenia odvolacieho pojednávania, keďže nevezhliadol dôvod na nariadenie pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP), a dospel k záveru, že uznesenie súdu prvej inštancie je potrebné podľa § 389 ods. 1 písm. b/ CSP v napadnutých častiach vo výrokoch I. a II. (nariadené neodkladné opatrenie) zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie a nové rozhodnutie z dôvodu nesprávneho procesného postupu, ktorý nie je možné napraviť v odvolacom konaní. V napadnutej časti vo výroku III. uznesenie ako vecne správne podľa § 387 ods. 1, 2 CSP potvrdil.

23. Podľa § 363 Civilného mimosporového poriadku, súd môže aj bez návrhu zrušiť nariadené neodkladné opatrenie, ak sa zmenia pomery alebo ak odpadli dôvody, pre ktoré bolo nariadené.

24. Súd zruší neodkladné opatrenie v tom prípade, ak odpadnú dôvody, pre ktoré bolo nariadené. Táto úprava zahŕňa predovšetkým tie prípady, keď došlo k zmene pomerov, čo má za následok, že neodkladné opatrenie už nie je nutné ani účelné. Účelom zrušenia neodkladného opatrenia je predovšetkým právna istota dotknutých subjektov v tom zmysle, že bude jednoznačne rozhodnutím súdu konštatované, že účinky neodkladného opatrenia pominuli. Zákonným dôvodom zrušenia neodkladného opatrenia je zmena tých pomerov, ktoré oproti stavu rozhodujúcemu v čase jeho nariadenia boli relevantné pre jeho nariadenie. Súd v rámci rozhodovania o zrušení uznesenia o nariadení neodkladného opatrenia nemôže preskúmať správnosť pôvodného uznesenia o neodkladnom opatrení, ale musí sa zaoberať iba otázkou, či nastali také skutočnosti, ktoré nastali po vyhlásení uznesenia o neodkladnom opatrení a ktoré zároveň znamenajú aj zmenu skutkových okolností/pomerov (vrátane situácie, keď v priebehu konania nastane posun v otázke miery preukázania rozhodujúcich skutočností, napr. keď z pôvodne osvedčenej skutočnosti po vykonaní príslušného dokazovania je preukázané, že táto nie je splnená).

25. Rozhodujúcu úlohu vo výchove dieťaťa majú rodičia. Za výchovu a vývoj dieťaťa nesú spoločnú zodpovednosť. Rodičia majú právo vychovávať deti v zhode s vlastným náboženským a filozofickým presvedčením a majú právo použiť pri výchove dieťaťa primerané výchovné prostriedky tak, aby nebolo ohrozené zdravie, dôstojnosť, duševný, telesný a citový vývoj dieťaťa.

26. Zákon o rodine v § 37 dáva každému možnosť oznámiť orgánu sociálnoprávnej ochrany detí, obci alebo súdu nevhodné správanie detí, porušovanie povinností rodičov vyplývajúcich z ich rodičovských práv a povinností alebo zneužívanie ich práv, ako aj skutočnosť, že rodičia nemôžu plniť povinnosti vyplývajúce z rodičovských práv a povinností. Následkom väd vo výkone rodičovských práv a povinností však môže byť nielen uloženie výchovného opatrenia, či už súdom alebo orgánom sociálnoprávnej ochrany detí, ale aj pozastavenie, obmedzenie či pozbavenie rodičovských práv a povinností podľa § 38. Ak je to potrebné v záujme maloletého dieťaťa, súd môže rozhodnúť o uložení výchovných opatrení. Ak je to potrebné v záujme dieťaťa, orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately v zmysle tohto zákona obligatórne rozhodne o uložení výchovného opatrenia ustanoveného zákonom o rodine (§ 37 ods. 2) alebo o uložení výchovného opatrenia uvedeného v § 12 zákona o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele. Súd môže uložiť výchovné opatrenie bez ohľadu na to, či tak predtým urobil alebo neurobil orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately. Ak súd až v priebehu konania zistí, že navrhované opatrenie už maloletému uložil orgán sociálnoprávnej ochrany detí, potom posudzuje, či ide o dostatočné opatrenie, alebo či neprichádza do úvahy iný, vhodnejší druh výchovného opatrenia.

27. Veľmi účinným sa v poslednom období ukázalo najmä využitie uloženia povinnosti odborného poradenstva v špecializovaných zariadeniach, ktoré súd môže uložiť rodičom maloletého alebo dieťaťu. Hoci zákon hovorí všeobecne o odbornom poradenstve, využíva sa prevažne psychologické poradenstvo. Toto poradenstvo vykonávajú psychologické centrá, ktoré sú zriadené pri orgánoch sociálnoprávnej ochrany detí, prípadne priamo samostatní psychológovia. Poradenstvo súd viaže buď na predpísaný počet hodín (psychologické poradenstvo v rozsahu 30 hodín), alebo na stanovený časový úsek (psychologické poradenstvo v období 3 mesiacov). Zároveň súd určuje v rozhodnutí ciele, ktoré má poradenstvo sledovať, („...za účelom zlepšenia schopnosti rodičov navzájom komunikovať o výchove dieťaťa“ alebo „s cieľom naučiť sa akceptovať úlohu druhého rodiča vo výchove“ a pod.). Súd po uložení výchovného opatrenia sleduje jeho vykonávanie, a to v súčinnosti s orgánom sociálnoprávnej ochrany detí. Po uplynutí obdobia, na ktoré je výchovné opatrenie uložené, súd hodnotí účinnosť výchovného opatrenia, a to na základe správy, ktorú mu špecializované zariadenie alebo samostatný psychológ doručí. Podľa záverov poradenstva rozhodne o aplikácii ďalších opatrení, pričom môže

využiť napríklad predĺženie poradenstva, resp. jeho rozšírenie o nové ciele. Môže tiež kombinovať toto výchovné opatrenie s inými miernejšími výchovnými opatreniami, alebo využiť prísnejšie druhy podľa odseku 3. Súd môže súčasne rozhodnúť aj o uložení viacerých opatrení. Pokiaľ má súd zato, že výchovné opatrenie už nie je potrebné, môže ho zrušiť.

28. V danej veci Krajský súd v Nitre ako súd odvolací uznesením č.k. 9CoP/8/2018-1462 zo dňa 12.03.2018 v rámci rozhodovania o odvolaní otca proti uzneseniu súdu prvej inštancie, ktorým bol zamietnutý jeho návrh na nariadenie neodkladného opatrenia ohľadne asistovaného styku s maloletou, uložil rodičom a maloletej Zare výchovné opatrenie - povinnosť podrobiť sa odbornému poradenstvu formou mediácie prostredníctvom Rady pre práva dieťaťa, so sídlom Trnava, Spartakovská 3, do právoplatného skončenia veci samej.

29. Ak bol súd prvej inštancie toho názoru, že uvedené neodkladné opatrenie - výchovné opatrenie stratilo svoje opodstatnenie v dôsledku zmeny pomerov alebo nemožnosti realizácie, či odpadnutím dôvodov, pre ktoré bolo nariadené, potom mal postupovať podľa ustanovenia § 363 CMP a neodkladné opatrenie zrušiť. Odvolací súd poukazuje na to, že Civilný mimosporový poriadok a ani Civilný sporový poriadok v časti úpravy neodkladných opatrení neupravuje v žiadom ustanovení možnosť zmeny neodkladného opatrenia, iba možnosť zrušenia neodkladného opatrenia. Takýto postup vyplýva z podstaty úpravy neodkladných opatrení, keď súd vždy pri nariadení posudzuje potrebu dočasnej úpravy pomerov účastníkov, teda existenciu dôvodov pre nariadenie neodkladného opatrenia určitým presne špecifikovaným spôsobom. Následne potom v priebehu konania môže dôjsť k zmene pomerov týkajúcich sa nariadeného opatrenia v tom zmysle, že sa také neodkladné opatrenie nerealizuje, prípadne je už nepostačujúce. V dôsledku toho potom súd posudzuje už nariadené neodkladné opatrenie v zmysle § 363 CMP a v prípade zistenia, že nariadené neodkladné opatrenie už neplní svoju úlohu, uznesením nariadené neodkladné opatrenie zruší.

30. Vzhľadom na uvedené súd prvej inštancie postupoval procesne nesprávne, keď zmenil uznesenie Krajského súdu v Nitre nariadením nového neodkladného opatrenia. Ak dospel k názoru, že doposiaľ nariadené neodkladné opatrenie formou výchovného opatrenia týkajúceho sa odborného poradenstva pre rodičov a maloletú prostredníctvom Rady pre práva dieťaťa, je už nedostatočné, nerealizovateľné, teda odpadol dôvod pre také neodkladné opatrenie, potom mal predmetné neodkladné opatrenie zrušiť a v prípade potreby nariadiť nové neodkladné opatrenie (výchovné opatrenie inou formou - poradenstvo prostredníctvom psychologičky).

31. Tento nesprávny procesný postup nie je možné napraviť v odvolacom konaní, preto odvolací súd uznesenie súdu prvej inštancie v časti výrokov I. a II. zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Súd prvej inštancie bude postupovať v naznačenom smere, ak na základe vykonaného dokazovania je toho názoru, že predchádzajúce výchovné opatrenie uložené neodkladným opatrením už nemá opodstatnenie, zruší toto neodkladné opatrenie s relevantným odôvodnením jeho neaktuálnosti vzhľadom na prípadnú zmenu pomerov. Ak dospeje k záveru o potrebe novej úpravy pomerov účastníkov neodkladným opatrením inou formou výchovného opatrenia, nariadi nové neodkladné opatrenie, jeho potrebu zdôvodní v súlade s § 220 ods. 2 CSP a ustanoveniami CSP a CMP o neodkladných opatreniach.

32. Odvolací súd zdôrazňuje, že ak súd uloží rodičom a maloletej výchovné opatrenie, musí spôsob výkonu tohto výchovného opatrenia presne špecifikovať. Teda stanoviť časové hľadisko (celkový počet hodín, prípadne koľko krát a v akom rozsahu v týždni, alebo stanoviť časový úsek) a zároveň určiť v rozhodnutí ciele, ktoré má poradenstvo sledovať,

33. V časti výroku III. o zamietnutí návrhu matky na vydanie neodkladného opatrenia, ktorým by súd zakázal styk otca s maloletou Zarou, odvolací súd dospel k záveru, že v tejto časti je uznesenie súdu prvej inštancie vecne správne, preto ho v uvedenej časti potvrdil. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého uznesenia, súd prvej inštancie rozsiahlo popísal doposiaľ zistený skutkový stav, chronologicky celý priebeh rozhodovania o rodičmi podávaných návrhoch na rôzne neodkladné opatrenia, závery znaleckých posudkov o osobnostných znakoch rodičov, maloletej, vzájomných vzťahoch, reakciách. Odvolací súd v plnom rozsahu na skutočnosti uvedené súdom prvej inštancie poukazuje, nebude ich opakovať a konštatuje správnosť dôvodov napadnutého uznesenia

pre nevyhovenie návrhu matky na zákaz styku otca s maloletou I. formou neodkladného opatrenia i s ohľadom na všetky uvedené dôvody týkajúce sa vyhovenia návrhu otca.

34. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu možno podať dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419, § 420, § 421 CSP), v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii.

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).